» Etiske grunnregler for avl og oppdrett

» Avlsstrategi

www.nkk.no

Juni 2016

Foto: Vibeke Brath

Norsk Kennel Klub

HUNDEEIERNES ORGANISASJON

EUKANUBA

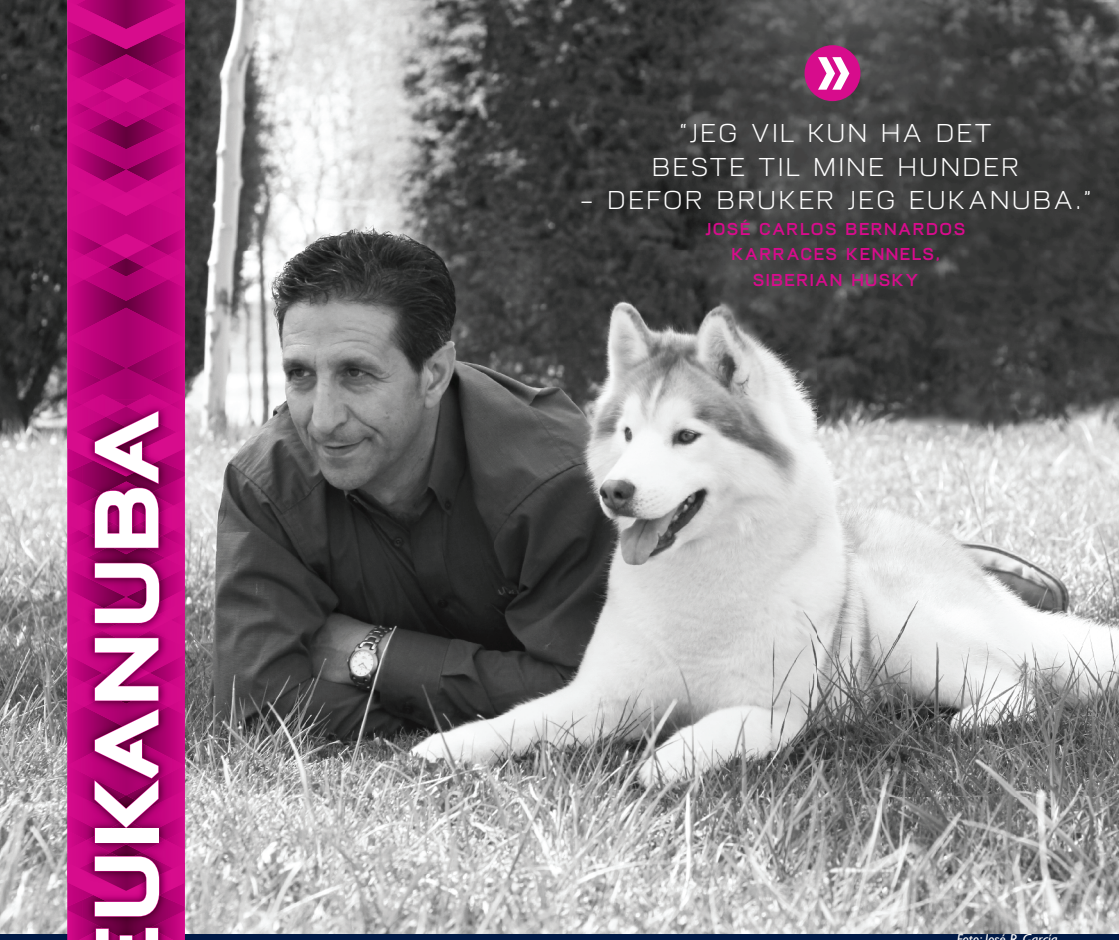

Foto: José R. García

HVORFOR VELGE EUKANUBA

Vi er engasjerte og dedikerte ernæringseksperter. For oss er hunder mer enn et kjæledyr. Hver dag jobber vi for å utgjøre en positiv forskjell for hunders helse og velvære. Vi lager høykvalitets hundemat som får frem det best i din hund.

Eukanuba har mer enn 40 års erfaring og ekspertise og vi har dedikert hjerte, hodet og sjelen for å lage det beste fôret til din beste venn.

Vår dedikasjon forskning og utvikling av høykvalitetsernæring til kjæledyr forsetter, du kan være sikker på at vi går den ekstra milen, slik at din hund kan det også.

BRED BY EXPERTS. FED BY EXPERTS.
EUKANUBA
BREEDER'S CLUB

Norsk Kennel Klubs
etiske grunnregler for avl og oppdrett*

Avl og oppdrett av rasehunder er et viktig fundament i Norsk Kennel Klubs virksomhet. NKKs formålsparagraf (§1-2) lyder: NKK har til formål å ivareta hundens og hundeholdets interesser i Norge, samt å bidra til å fremme positive aktiviteter med hund og utviklingen av den enkelte hunderase. NKK skal også arbeide for etisk og praktisk riktig behandling av hunder, og for at avl av hunder skjer i ønsket retning, både når det gjelder rasestandard og rasenes sunnhet.

Oppdretternes seleksjon og kombinasjon av avlsdyr danner grunnlaget for utvikling av hunderasene. Målet i hundeavlen er funksjonelt friske hunder, med en rasetypisk konstruksjon og mentalitet, som kan leve et langt og sunt liv til glede for seg selv, sine eiere og samfunnet. Genetisk variasjon er en forutsetning for utvikling av rasene og hundenes mulighet til å tilpasse seg samfunnets krav.

Avl og oppdrett må foregå på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte, i overensstemmelse med NKKs avlsstrategi og etiske grunnregler.

** Vedtatt av Norsk Kennel Klubs Hovedstyre 22.05.2008, revidert 08.12.2009. Tillegget i pkt 2 samt forandringen i pkt 7, første strekpunkt gjelder fra 01.07.2010. Oppdatert etter HS-vedtak 08.06.2011 (fotnoter pkt 2), 21.06.2012 (tillegg siste setning pkt 3), 27.08.2012 (tillegg nest siste setning pkt 3) og 04.09.2012 (forandret ordlyd pkt 7, 3. strekpunkt). Reaksjonsmåter for brudd på grunnreglene er oppdatert etter HS-vedtak 11.11.2011. Tillegg i pkt. 5 gjelder fra 01.07.2015 etter HS-vedtak 25.02.2015.*

CHIHUAHUA Foto: Vibeke Brath.

1. **Avl og utvikling** av hunderaser skal baseres på langsiktige mål og sunne prinsipper slik at avlen fremmer god helse, godt temperament og rasetypiske bruksegenskaper.

2. **Avlen må tjene formålet** med å bevare og fortrinnsvis utvide den genetiske variasjonen i rasen. Matadoravl og sterk innavl bør unngås. Det skal ikke foretas paringer mellom søsken, far/datter, mor/sønn eller tilsvarende tette paringer[1]. Halvsøskenparinger eller paringer med tilsvarende innavlsgrad bør unngås[2]. Innavlsgraden beregnes på grunnlag av en 5 generasjoners stamtavle[3]; ved bruk av importer brukes de stamtavleopplysningene som er tilgjengelig i 4-6 generasjoner.

3. **Oppdretteren må drive** sitt oppdrett med de nødvendige kunnskaper om rasen, raselinjer, hundehold, avl og oppdrett, samt arbeide for å ivareta og utvikle den aktuelle rasen gjennom valg og kombinasjon av avlsdyr. Tispeeier bør sørge for at tjuvparing unngås. Paringer mellom to hunder med fargen merle, droplet, harlekin (hunder med genotype Mm) skal ikke foretas.

4. **Oppdretteren må sikre** gode mentale og fysiske vilkår for avlsdyrene. Så lenge valpen er hos oppdretteren, må han sikre et miljø som gir valpen en god fysisk og mental utvikling og garanterer god sosialisering. Den enkelte rase skal behandles og følges opp utifra de forutsetninger og behov som er spesielle for rasen.

5. **Bare funksjonelt friske hunder** skal brukes i avl. Det pålegges enhver oppdretter som velger ut hunder til bruk i avl å avgjøre hvorvidt den aktuelle hunden er mentalt og fysisk skikket for avl.

Resultater fra DNA-tester for arvelige sykdommer skal først og fremst brukes for å unngå å avle syke hunder. Ved autosomal recessiv nedarving kan derfor en bærer kun brukes dersom den pares med en hund som er fri for det sykdomsfremkallende genet. Hunder som er homozygote for den aktuelle sykdommen (DNA-testresultat affisert) bør brukes med forsiktighet. Tisper skal ha alle forutsetninger for å bære frem, føde og oppfostre valpene på en optimal måte. Affisert hund kan bare pares med hund som har DNA-testresultat fri, slik at det ikke fødes valper som blir syke.

6. **Oppdretter plikter** å følge NKKs regler vedrørende avlsrestriksjoner for å redusere forekomsten av arvelige sykdommer. Hunder som benyttes i avl må oppfylle alle formelle krav som stilles av NKK for å få valper registrert etter seg. Avlskravene fra den aktuelle raseklubben bør overholdes.

[1] Paring mellom søsken, far/datter, mor/sønn eller tilsvarende tette paringer = paringer med innavlsgrad lik eller høyere enn 25,0%

[2] Halvsøskenparinger eller paringer med tilsvarende innavlsgrad = paringer med innavlsgrad lik eller høyere enn 12,5%

[3] Med 5 generasjoners stamtavle menes valp og 5 ledd bakover

7. **Oppdretter må følge** god kynologisk skikk i avlsarbeidet.

- Tispen skal være minst 18 mnd på paringstidspunktet. Dersom raseklubben anbefaler at tispen bør være eldre enn 18 mnd ved første paring, bør dette overholdes.
- Hvorvidt en tispe kan pares på to påfølgende løpetider, vil være avhengig av alder, kondisjon, antall valper og løpetidsintervall. Dersom en tispe har to kull i løpet av ett år, skal det gå minst ett år før neste valpekull fødes.
- En tispe skal ikke ha mer enn 5 kull
- En tispe skal ikke pares ved for høy alder, og rasespesifikke hensyn skal tas
- Som hovedregel bør en tispe ikke pares etter fylte 8 år. Dersom en tispe pares etter fylte 8 år skal hun undersøkes av veterinær før paring. Et eget skjema med veterinærattest skal vedlegges registreringsanmeldelsen og skal ikke være eldre enn en måned ved paring. På veterinærattesten skal det fremgå at veterinær ikke fraråder paring. Skjemaet er tilgjengelig på www.nkk.no
- En tispe kan maksimalt føde ett kull etter fylte 8 år.
- En tispe uansett rase skal ikke pares etter fylte 9 år.
- En tispe bør få sitt første kull før fylte 6 år.

8. **Ved salg/overlatelse av hund** skal oppdretter være kritisk og nøye i valg av kjøper og veilede vedkommende både generelt som hundeeier og i spesielle forhold ved rasen som må ivaretas.

- Det skal benyttes skriftlige avtaler som er underskrevet av begge parter. Det anbefales å benytte NKKs Kjøpeavtale som kan hentes fra www.nkk.no eller fås ved henvendelse til NKK. Selger forplikter seg til å opplyse om helsetilstanden i rasen og i valpens nærmeste familie.
- Ikke overlat til kjøper valp med skade og/eller sykdom eller feil i henhold til rasestandarden (fargefeil, haleknekk etc) uten at det i Kjøpeavtalen er gjort uttrykkelig oppmerksom på forholdet.
- Ved salg av valp og/eller inngåelse av avtale med spesielle betingelser skal kjøper gjøres uttrykkelig oppmerksom på betydningen av betingelsene (avlsrett, fôrvertavtale, eierforhold etc).
- Ved salg av valp skal det vedlegges veterinærattest som ikke bør være eldre enn 2 uker. Valper skal ikke leveres før de er 7-8 uker gamle og de skal være behandlet mot innvollsparasitter etter gjeldene anbefaling.
- Ved salg av valp skal oppdretter sørge for at valpen snarest mulig blir registrert i Norsk Kennel Klub og overlate registreringsbeviset til kjøper dersom annet ikke er avtalt i henhold til skriftlig avtale.

9. **Aldri gi usanne opplysninger** om oppdrett og i alle henseender etterleve Norsk Kennel Klubs lover og bestemmelser.

» Brudd på disse regler vil kunne medføre en eller flere av følgende reaksjoner: Kullet blir ikke registrert, valpene registreres med avlssperre, tidsbegrenset avlsforbud for kullets mor og/eller disiplinærreaksjoner.

Norsk Kennel Klubs Avlsstrategi

Vedtatt av NKKs Hovedstyre 27.11.2007

1. INNLEDNING »

Målet i hundeavlen er funksjonelt sunne hunder, med en rasetypisk konstruksjon og mentalitet, hunder som kan leve et langt og sunt liv til glede for seg selv, sine eiere og samfunnet. Dette målet vil NKK søke å nå gjennom utdanning og opplæring av oppdrettere, fokusering på samarbeid og respekt samt bevisstgjøring av ansvar.

2. KUNNSKAP - UTDANNING »

Ved utvalg av avlsdyr er det viktig å vurdere hele hunden og rasen; det er ikke tilstrekkelig å kun ta hensyn til resultater av screening-undersøkelser og DNA-tester. NKK vil blant annet gjennom sine avlsrådskurs søke å sette raseklubbene best mulig i stand til å fungere som gode rådgivere om sunn hundeavl i den aktuelle rasen. Videre vil NKK søke å utdanne oppdrettere for på best mulig måte gjøre det mulig for dem å kunne selektere og kombinere avlsdyr slik at risikoen for syke avkom reduseres, samt fokusere på viktigheten av valpenes totale oppvekstmiljø. Dette vil NKK gjøre gjennom sentral og regional kursvirksomhet, skriftlig materiale i form av bøker, kompendier og artikler samt rådgivning av kvalifiserte fagfolk.

DANSK-SVENSK GÅRDSHUND. Foto: Vibeke Brath.

3. PLIKTER »

Medlemmer av NKK plikter i sitt oppdrett å overholde NKKs Etiske grunnregler for avl og oppdrett, FCIs internasjonale avlsregler, FCIs Code of Breeding Ethics samt drive sitt oppdrett i overensstemmelse med NKK avlsstrategi.

4. SENTRALE PUNKTER I NKKS AVLSSTRATEGI »

4.1. Bare funksjonelt, klinisk friske hunder skal brukes i avl. Hvis nære slektninger av en hund med en kjent eller antatt arvelig sykdom brukes i avl, bør den pares med en hund som kommer fra en familie med lav eller ingen forekomst av tilsvarende sykdom.

4.2. Et avlsprogram skal ikke utelukke mer enn 50 % av rasen; avlsdyrene skal velges fra den beste halvparten av rasepopulasjonen.

4.3. For å bevare og fortrinnsvis øke det genetiske mangfoldet i rasen, bør matadoravl og tett innavl unngås. NKKs grunnleggende anbefaling er at en hund ikke bør ha flere avkom enn tilsvarende 5 % av antall registrerte hunder i rasepopulasjonen i en femårsperiode. Hos tallmessig store raser anbefales det at grensen settes lavere enn 5 %, helst ned mot 2 %, av antall registrerte hunder i rasepopulasjonen i en femårsperiode. Hos antallmessige små raser hvor avlen i stor grad er avhengig av utveksling av avlsmateriale med utlandet, bør det vurderes hvorvidt det som i denne sammenheng omtales som rasepopulasjo-

LABRADOR RETRIEVER. Foto: Vibeke Brath.

nen også bør inkludere populasjonen i de mest aktuelle samarbeidsland, for eksempel Norden.

4.4. En tispe som ikke har evnen til å føde naturlig, pga. anatomi eller arvelig primær inerti (manglende veer), bør utelukkes fra videre avl – uansett rase. Planlagte keisersnitt skal ikke foretas. Dersom oppdretter antar at tispa ikke vil være i stand til å føde naturlig skal hun ikke pares. En tispe som har hatt to keisersnitt skal ikke pares igjen.

4.5. En tispe som ikke har evnen til å ta seg av sine nyfødte valper, pga. mentale forstyrrelse eller arvelig manglende melkeproduksjon, bør utelukkes fra videre avl.

4.6. Hunder med en mentalitet som er utypisk for rasen, aggressive hunder, skal ikke brukes i avl.

4.7. Screening (undersøkelse av et stort antall dyr i en rase uavhengig av kliniske symptomer) bør bare anbefales for sykdommer og raser hvor sykdommen har betydning for hundens funksjonelle helse.

Screeningresultater for polygenetiske sykdommer (som skyldes flere gener, ofte i kombinasjon med miljøfaktorer) bør brukes for å utarbeide en individuell avlsindeks for sykdommen, fortrinnsvis basert på både nasjonale og internasjonale screeningresultater. Gjennomsnittlig indeks for kombinasjonen skal være bedre enn gjennomsnittet for rasen.

4.8. Resultater fra DNA-tester for arvelige sykdommer skal brukes for å unngå å avle syke hunder, ikke nødvendigvis for å utrydde sykdommen. Ved automal recessiv nedarving kan en bærer kun brukes dersom den pares med en hund som er fri for det sykdomsfremkallende genet.

4.9. Rasespesifikke sykdommer som ikke kan diagnostiseres gjennom DNA-test eller screening må vektlegges i rasens avlsprogram.

4.10. Ethvert oppdrett må bygge på kunnskap om riktig oppfostring av valper, både med hensyn til fôring, håndtering, mosjon og sosial stimulering som grunnlag for utvikling av god fysisk og mental helse.

» Se også www.nkk.no »
Om hund » Avl og oppdrett

Hund til
nytte og glede